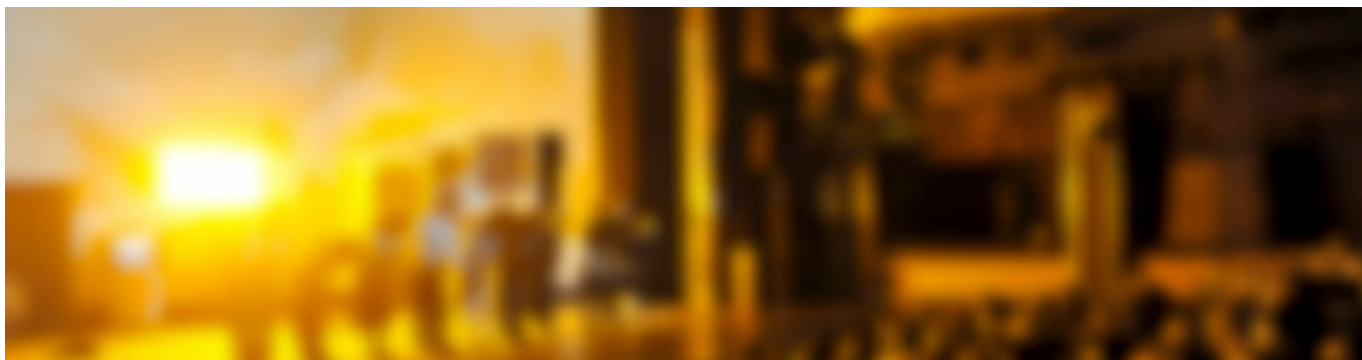

Święto wiosny Igora Strawieńskiego

- [Święto wiosny Igora Strawieńskiego](#)

Święto wiosny Igora Strawieńskiego

Źródło: Barbara Mielcarek-Krzyżanowska, cc0.

Ważne daty

1882-1971 – lata życia Igora Strawieńskiego

1909 – założenie zespołu baletowego Balety Rosyjskie przez Sergiusza Diagilewa

Ważniejsze kompozycje Strawieńskiego:

1910 – *Ognisty ptak* - balet

1911 – *Pietruszka* - balet

1913 – *Święto wiosny* - balet

1920 – *Pulcinella* - balet

1927 – *Król Edyp* – opera-oratorium

1930 – *Symfonia psalmów* – symfonia wokalo-instrumentalna

1946 – *Koncert hebanowy* – koncert

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI	
Imię i nazwisko autora:	Barbara Mielcarek-Krzyżanowska
Przedmiot:	Historia muzyki
Temat zajęć:	Święto wiosny Igora Strawińskiego.
Grupa docelowa:	III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony
Ogólny cel kształcenia:	Uzasadnienie rewolucyjnej roli baletu Strawińskiego dla muzyki XX wieku.

Plik o rozmiarze 126.84 KB w języku polskim

I. Muzyka w ujęciu historycznym – periodyzacja, język, właściwości i charakterystyka.

8. Muzyka XX i XXI wieku. Uczeń:

3) wymienia i charakteryzuje twórczość kompozytorów: Claude Debussy, Maurice Ravel, Aleksander Skriabin, Arnold Schönberg, Siergiej Prokofiew, Igor Strawiński, Béla Bartók, Siergiej Rachmaninow, Dymitr Szostakowicz, Manuel de Falla, George Gershwin, John Cage, Olivier Messiaen, Pierre Boulez, Karheinz Stockhausen, Steve Reich, Gerard Grisey, Kaija Saariaho, Thomas Adès i in..

II. Analiza i interpretacja dzieł muzycznych. Uczeń:

1. zna podstawowe terminy i pojęcia właściwe dla opisu i zrozumienia wybranych dzieł muzycznych;
3. zna konteksty kulturowe i naukowe powstawania muzyki;
5. rozpoznaje cechy stylistyczne utworu reprezentującego określoną epokę muzyczną.

III. Tworzenie wypowiedzi związanych z historią i kulturą muzyczną. Uczeń:

2. przybliży twórczość i działalność przedstawicieli różnych obszarów kultury muzycznej, np. dyrygent, leader zespołu, koncertmistrz, reżyser spektaklu muzyczno-teatralnego, kompozytor, wykonawca, wirtuoz, primadonna, primabalerina, performer, klezmer, muzykant, pieśniarz;
4. formułuje logiczną wypowiedź na temat dzieł, form, gatunków, stylów, technik i twórców muzycznych, uwzględniając zależności między nimi w kontekście: genezy, przeobrażeń, porównań.

Nauczysz się

charakteryzować życiorys i twórczość Igora Strawińskiego;

interpretować rolę kampanii baletowej Sergiusza Diagilewa dla promocji twórczości Strawińskiego;

omawiać znaczenie baletu Święto wiosny dla przemian w muzyce XX wieku.

Igor Strawiński

1

Uznawany za ojca muzyki współczesnej Igor Strawiński urodził się w Rosji w 1882 roku, niedaleko Petersburga. Wzrastał w rodzinie artystycznej, pobierając od najmłodszych lat lekcji muzyki: uczył się gry na fortepianie, poznawał zasady muzyki, próbował komponować. Choć przejawiał wielki talent muzyczny, rodzice podjęli decyzję o wysłaniu Igora na studia prawnicze. Zgłębiając tajniki sztuki prawniczej na Uniwersytecie Petersburskim kontynuował naukę kompozycji u jednego z najwybitniejszych XIX-wiecznych twórców rosyjskich, Mikołaja Rimskiego-Korsakowa.

Igor Strawiński (1904 r.), culture.ru, CC BY 3.0

1

Wzrastająca samoświadomość artystyczna stała się przyczyną jego buntu wobec XIX-wiecznych koncepcji sztuki, szczególnie wobec ówczesnego rozumienia i realizowania idei muzyki narodowej. W konsekwencji zwrócił swą uwagę na modernistyczne prądy napływające z Europy zachodniej (zwłaszcza z Niemiec i Francji), dokąd wyjechał w 1910 roku.

Zafascynowany talentem Strawińskiego Sergiusz Diagilew, po wysłuchaniu jego miniatury orkiestrowej *Sztuczne ognie* z 1908 roku, nawiązał z kompozytorem współpracę, która zaowocowała szeregiem premier baletowych zrealizowanych przez kampanię „Balety Rosyjskie”.

1

25 czerwca 1910 roku, w Paryżu, odbyła się premiera Ognistego ptaka, baletu opartego na rosyjskich baśniach ludowych. Igor Strawiński odniósł wówczas oszałamiający sukces – *młody i [...] nieznany Rosjanin [...] stał się słynny dosłownie w przeciągu jednej nocy*. Choć często wskazuje się, że w szacie orkiestrowej tego baletu słyszalne są wpływy Rimskiego-Korsakowa, wyraźnie daje o sobie znać indywidualizm Strawińskiego, przejawiający się w uwypukleniu zjawisk rytmicznych.

Leon Bakst, projekt kostiumu do baletu Igora Strawińskiego „Ognisty ptak” (1922 r.), taneevlibrary.ru, CC BY 3.0

Dla zespołu „Balety Rosyjskie” Sergiusza Diagilewa Igor Strawiński stworzył kolejne utwory sceniczne, które utwierdziły jego wyjątkową pozycję w ówczesnym świecie muzycznym: *Pietruszkę* (1911), *Święto wiosny* (1913), *Pulcinellę* (1920) i *Wesele* (1923). Utworami tymi zapewnił sobie uznanie równe sławie Arnolda Schoenberga i Beli Bartóka.

Wymienione balety skomponowane przez Strawińskiego są, obok suity baletowej z udziałem narratora – *Historia żołnierza* z 1918 roku, utworami zaliczanymi do tzw. okresu rosyjskiego w jego twórczości.

Sergiusz Diagilew i Igor Strawiński, 1921, hi-fi.com.pl, CC BY 3.0

W roku 1920 Strawiński przeniósł się do Francji. W tym czasie zwrócił szczególną uwagę na europejską tradycję muzyczną, poszukując źródeł inspiracji w muzyce przeszłości.

Opracowując barokowe sonaty i arie Giovanniego Battisty Pergolesiego, przystosowując je do XX-wiecznej szaty brzmieniowej w balecie *Pulcinella*, którego premiera miała miejsce w roku 1920, rozpoczął w swej twórczości okres neoklasyczny. Odwoływał się do dawnych form i gatunków muzycznych oraz stylów: Jana Sebastiana Bacha, Jerzego Fryderyka Haendla, Józefa Haydna, Piotra Czajkowskiego. Najśłynniejszymi kompozycjami z tego okresu są: oratorium *Król Edyp* (1927), balet *Pocałunek wieszczki* (1928), *Symfonia psalmów* (1930).

Igor Strawiński, notrehistoire.ch.s3.amazonaws.com, CC BY 3.0

1

Ze względów politycznych, w roku 1939 Strawiński wyemigrował do USA, osiedlając się w Los Angeles. W Ameryce dołączył do grona twórców wprowadzających elementy jazzu do muzyki tzw. profesjonalnej.

Przyjaciół Strawińskiego, dyrygent Robert Craft, w latach pięćdziesiątych XX wieku przedstawił Strawińskiemu muzykę Arnolda Schoenberga i jego dwóch uczniów: Albana Berga i Antona Weberna, tworzących utwory w technice dodekafonicznej. W szczególny sposób na wyobraźnię kompozytorską Strawińskiego oddziaływała muzyka Antona Weberna. Pod wpływem tej fascynacji wprowadził do swych utworów elementy dodekafonii, która stała się wyznacznikiem jego ostatniego, trzeciego etapu twórczości.

U schyłku życia podupadł na zdrowiu. Zmarł w wieku 88 lat w Nowym Jorku, pochowany został w Wenecji.

1

Igor Strawiński znalazł się w zestawieniu 100 najważniejszych postaci stulecia opublikowanym w magazynie „The Times”.

W kulturze muzycznej uznawany jest za jednego z najważniejszych twórców XX-wiecznych, za klasyka XX wieku. Odważnie podejmując dialog z różnymi tradycjami (na nowo odczytaną tradycją narodową, muzyką przeszłości oraz techniką komponowania za pomocą dwunastu dźwięków), poszukując indywidualnych środków wyrazu, stał się Strawiński symbolem złożoności kultury muzycznej XX wieku.

Igor Strawiński, s3.amazonaws.com, CC BY 3.0

Święto wiosny Igora Strawińskiego

Święto wiosny Igora Strawińskiego – dzieło rewolucyjne, dzieło przełomowe, dzieło oryginalne... jego premiera, która miała miejsce w paryskim Théâtre des Champs-Élysées 29 maja 1913 roku, zakończyła się skandalem. Spektakl [baletowy](#) budził kontrowersje, poruszał publiczność, oburzał, nie pozostawiał widzów obojętnymi.

Akcję *Święta wiosny* – obrazów z życia dawnej Rusi, o ile w utworze tym można mówić o zaplanowanej akcji, podzielił Strawiński na dwie części. Akt pierwszy zatytułowany został *Uwielbienie ziemi*, zaś akt drugi – *Wielka ofiara*. Kompozytor wraz z Mikołajem Roerichem przygotowali ogólny zarys scen, które w indywidualny sposób realizować miał choreograf (w wersji premierowej był nim Wacław Niżyński). W akcie pierwszym, zgromadzone grupy dziewcząt i chłopców oddają cześć siłom natury, tańcem próbują przyspieszyć nadejście wiosny, a tradycyjnymi zabawami wpisują się w kontekst dorocznej obrzędowości, budząc ziemię ze snu zimowego. Akt drugi, w którym szczególnie wyeksponowana została magiczna rola ruchu i gestu, kończy się rytualnym tańcem, którego konsekwencją jest śmierć wybranej. Jej ofiara przyczynia się do przebudzenia życia na ziemi i otoczenia opieką pozostałych na ziemi ludzi.

[Librettem](#) baletu są zatem, współtworząc staroruski pogański rytuał, tańce i obrzędy.

Anonse prasowe Sergiusza Diagilewa zapraszały publiczność na spektakl obiecując *emocjonujące przeżycia, jakie staną się załączkiem dyskusji*. Wieczór otwierały *Sylfidy* do muzyki Fryderyka Chopina, po czym zaproponowano *modnemu towarzystwu* – jak określił ówczesnych słuchaczy wizjoner Jean Cocteau – *równie ciekawą, jak muzyka Igora Strawińskiego, [choreografię](#) Wacława Niżyńskiego*.

Skandaliczna choreografia Wacława Niżyńskiego

W 1913 r. Igor Strawiński był już znanym w Paryżu kompozytorem. Dzięki zespołowi Balety Rosyjskie zyskał renomę i pozwolić mógł sobie na stworzenie muzyki, która sprowokowała nowoczesną choreografię Niżyńskiego. To właśnie jego choreografia – zdaniem Strawińskiego: *nieudana, zrywająca z tradycją tańca klasycznego, nowoczesna*, przyczyniła się do skandalu, jaki towarzyszył premierze *Święta wiosny*. Historyk tańca, Lynn Garafola, tak relacjonowała premierę: *tancerze trzęśli się, drżeli, dygotali i tupali; skakali jak dzikusy i biegali po scenie w szalonym korowodzie*. Czyżby zatem opinia kompozytora obwiniająca za niepowodzenie premiery baletu Wacława Niżyńskiego była uzasadniona? Wydaje się to prawdopodobne, znalazła bowiem potwierdzenie w recepcji wykonania *Le sacre du printemps* w wersji estradowej (koncertowej), zakończonych wielkim sukcesem. Wyeksponowany rytm, nieregularne

akcenty, brzmienia dysonansowe, jaskrawa barwa – środki muzyczne, jakie posłużyły twórcy do oddania rytuału dookreślonego tytułem i szkicem libretta, współgrały z barbarzyństwem pogańskiej tematyki baletu umiejscowionego w dawnej pogańskiej Rusi.

Podczas premierowego spektaklu rozlegały się chichoty, gwizdy i szepty przeradzające się w okrzyki; Gertrude Stein relacjonowała: *W trakcie spektaklu dosłownie nie było słychać muzyki*. Pomimo takiej reakcji części publiczności, Strawiński z Niżyńskim po premierze kilka razy wychodzili kłaniając się oklaskującej ich publiczności. *Tego właśnie chciałem* powiedział choreograf po spektaklu Strawińskiemu.

Fotografia z premiery spektaklu „Święto wiosny” (1913 r.), wordpress.com, CC BY 3.0

Fotografia z premiery spektaklu „Święto wiosny” (1913 r.), culturedarm.com, CC BY 3.0

Nowe spojrzenie na estetykę tańca

Obecnie *Święto wiosny* uchodzi za sztandarowe dzieło, łączące tradycję baletu i tańca nowoczesnego, ukazuje nowe spojrzenie na uwolnioną od XIX-wiecznej estetyki tradycję ludową – w kulturze ludowej poszukuje piękna w jej archaicznych, surowych formach, nie łącząc folkloru z kategoriami muzyki narodowej.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1C3MBr8a>

Igor Strawiński – *Święto wiosny*, introdukcja (temat fagotu), AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Igor Strawiński – „*Święto wiosny*”, introdukcja (temat fagotu).
Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1C3MBr8a>

Igor Strawiński – *Święto wiosny*, transkrypcja fortepianowa na 4 ręce Taniec młodych dziewcząt, AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Igor Strawiński – „Święto wiosny”, transkrypcja fortepianowa na 4 ręce Taniec młodych dziewcząt. Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1C3MBr8a>

Igor Strawiński – Tango na fortepian, AMFN, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Igor Strawiński – „Tango na fortepian”. Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

Zadania

Ćwiczenie 1

Zespół baletowy założony przez Diagilewa, który wykonywał m.in. pierwsze spektakle baletowe Igora Strawińskiego, to:

- ☐ Balety Rosyjskie
- ☐ Kampania Diagilewa
- ☐ Balety Paryskie

Ćwiczenie 2

Wskaż tytuły baletów Igora Strawińskiego, które wykonywał zespół Sergiusza Diaghilewa:

☐ *Pulcinella*

☐ *Święto wiosny*

☐ *Pietruszka*

☐ *Trójganiasty kapelusz*

☐ *Dafnis i Chloe*

☐ *Popołudnie fauna*

Ćwiczenie 3

Zaznacz rok premiery *Święta wiosny* Igora Strawińskiego

☐ 1913

☐ 1872

☐ 1929

☐ 1901

Ćwiczenie 4

Uzupełnij wypowiedź:

Premiera baletu *Święto wiosny* Igora Strawińskiego miała miejsce w [] w 1913 roku. Akcja baletu opowiada o obrzędach [] co znajduje swoje odzwierciedlenie w tytułach aktów: I. [] i II []. Choreografię do spektaklu ułożył [] solista zespołu *Balety Rosyjskie* []. Przyzwyczajona do tańca klasycznego paryska publiczność nie była gotowa na *drżenie, dygotanie i tupot tancerzy na scenie*, jak pisała [].

pogańskich dawnej Rusi

Wacław Niżyński

Wielka ofiara

paryskim Théâtre des Champs-Élysées

Sergiusza Diagilewa

Lynn Garafola

Uwielbienie ziemi

Ćwiczenie 5

Zaznacz zdania prawdziwe.

☐

Okres dodekafoniczny w twórczości Igora Strawińskiego rozpoczyna balet *Pulcinella*.

☐

Strawiński przyszedł na świat w tym samym roku, co Karol Szymanowski (1882)

☐

Premierę *Święta wiosny* Igora Strawińskiego okrzyknięto skandalem.

☐

Pierwszym baletem napisanym przez Strawińskiego było *Popołudnie fauna*.

☐

Symfonia psalmów przynależy do środkowego, neoklasycznego okresu w twórczości Strawińskiego.

☐

W twórczości Igora Strawińskiego wyróżnia się trzy fazy: rosyjską, neoklasyczną i dodekafoniczną.

Ćwiczenie 6

Autorem choreografii do baletu *Święto wiosny* Igora Strawieńskiego był:

☐ Sergiusz Diagilew

☐ Wacław Niżyński

☐ Sergiusz Prokofiew

☐ Igor Szalapin

Ćwiczenie 7

Wskaż państwa, w których przebywał i tworzył Igor Strawieński

☐ Stany Zjednoczone

☐ Francja

☐ Portugalia

Słownik pojęć

Balet

widowisko teatralne z muzyką, w którym uczucia i emocje wyrażane są tańcem.

Choreografia

układ ruchów w przedstawieniu baletowym, w niektórych dyscyplinach sportu (łyżwiarstwo, gimnastyka artystyczna) etc.

Dodekafonia

technika komponowania za pomocą 12 dźwięków, skodyfikowana przez Arnolda Schoenberga, przejęta przez jego uczniów: Albana Berga i Antona Weberna.

Koncert

gatunek muzyczny, którego istota zasadza się na współgraniu i współzawodniczeniu solisty (grupy solistów) i orkiestry; w dojrzałym baroku przyjął postać trzyczęściową o układzie temp: szybka-wolna-szybka.

Libretto

literacko opracowany tekst będący podstawą muzycznych dzieł scenicznych.

Opera

sceniczne dzieło wokally-instrumentalne, w którym muzyka współgra z librettem.

Oratorium

estradowe dzieło wokally-instrumentalne, w którym muzyka współgra z librettem o charakterze religijnym.

Symfonia

orkiestrowy odpowiednik sonaty, jako samodzielny gatunek muzyczny przeznaczony do wykonania przez największy instrumentalny skład wykonawczy wypracowany w klasycyzmie; od czasów *IX Symfonii* Beethovena powstawać zaczęły także symfonie wokally-instrumentalne.

Źródło:

Biblioteka muzyczna

Igor Strawiński – Święto wiosny, introdukcja (temat fagotu), AMFN, CC BY 3.0

Igor Strawiński – Święto wiosny, introdukcja (temat fagotu), AMFN, CC BY 3.0

2

Igor Strawiński – Święto wiosny, transkrypcja fortepianowa na 4 ręce Taniec młodych dziewcząt, AMFN, CC BY 3.0

Igor Strawiński – Święto wiosny, transkrypcja fortepianowa na 4 ręce Taniec młodych dziewcząt, AMFN, CC BY 3.0

3

Igor Strawiński – Tango na fortepian, AMFN, CC BY 3.0

Igor Strawiński – Tango na fortepian, AMFN, CC BY 3.0

Bibliografia